«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ΄ 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς΄ 63).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΤ΄. Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Ἀπριλίου 1936 Ἀριθ. 1232

Ἀπὸ τὸ πάθος τοῦ Κυρίου.

ΕΞΕΜΥΚΤΗΡΙΖΟΝ ΔΕ ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΕΣ

Ἡ κακοπάθεια ἀπὸ τοὺς σκληροὺς πόνους τῆς ἐκτελέσεως καὶ ἡ ὀδύνη, τὴν ὁποίαν Τοῦ ἐπροκάλεσαν αἱ ταλαντεύσεις τοῦ καταπληγωμένου σώματός Του ἕως ὅτου στηθῇ ὁ σταυρός, εἶνε ζωγραφισμέναι εἰς τὸ πρόσωπόν Του. Εἰμπορεῖ νὰ τὰς ἀντιληφθῇ ὁ καθένας. Ἀκόμη καὶ ἕνας μύωψ θὰ εἰμποροῦσε νὰ τὰς διακρίνῃ. Ὁ σταυρὸς δὲν ἦτο τόσον ὑψηλός, ὅσον μᾶς τὸν παρουσιάζουν οἱ ζωγράφοι. Στημένος καθὼς ἦτο, ἐσήκωνε τὸν ἐπ᾿ αὐτοῦ προσηλωμένον μόλις ὀλίγους πόντους ὑπεράνω ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐστέκοντο πλησίον του. Καὶ ἐὰν αὐτοὶ ἦσαν πολλοί, εἰς ἕνα μακρυνὸν θεατὴν θὰ ἐφαίνετο, ὅτι ὁ ἐσταυρωμένος ἐστήριζε τοὺς πόδας του ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, τὸ ὅτι δὲ ἐξεῖχεν ὑπὲρ τοὺς ἄλλους θὰ ἀπεδίδετο ἀσφαλῶς εἰς τὸ ὅτι ἦτο ὑψηλότερος ἀπὸ αὐτούς.

Τόσον χαμηλὸς ἦτο συνήθως ὁ σταυρός. Ἐὰν ἐσηκώνοντο εἰς τὰ δάκτυλά των, ὅσοι εὑρίσκοντο πλησίον τοῦ Ἰησοῦ, θὰ ἠμποροῦσαν νὰ πλησιάσουν τὸ πρόσωπόν Του καὶ νὰ ἀντιληφθοῦν καὶ τὴν πλέον λεπτὴν καὶ ἀφανῆ ἔκφρασιν τῆς μεγάλης Του ἀγωνίας καὶ ὀδύνης. Φεῦ! Ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι τὸν περικυκλώνουν, δὲν ἔχουν ἀκόμη κορεσθῇ. Τὸ ὅτι δὲ τὸν ἔχουν τόσον πολὺ πλησίον των, τοὺς ἐρεθίζει περισσότερον καὶ τοὺς δίδει κάθε στιγμὴν καὶ νέας εὐκαιρίας διὰ νὰ ἐκχύσουν κατ᾿ αὐτοῦ τὸ πικρὸν δηλητήριον, τὸ ὁποῖον πλημμυρεῖ εἰς τὰς καρδίας των.

* * *

Θὰ ἐνόμιζέ τις, ὅτι τώρα, ποὺ Τὸν βλέπουν εἰς τὸν σταυρόν, εἶνε πλέον ἱκανοποιημένοι. Ὁ σταυρὸς δὲν ἦτο τιμωρία ἐλαφρά. Καὶ μόνον τὸ ὅτι Τὸν ἐκάρφωσαν ἐπάνω εἰς τὸ ξύλον ἦτο ἀρκετὸν νὰ ἐξαντλήσῃ τὸ μῖσός των καὶ νὰ καταπραΰνῃ τὴν μανίαν των. Ἀλλ᾿ ἰδοὺ τώρα ὅτι πρόκειται καὶ νὰ ἀποθάνῃ. Εἰς ὀλίγας ὥρας δὲν θὰ ζῇ. Δὲν φθάνουν λοιπὸν ὅλα αὐτά, ἂν ὄχι νὰ κινήσουν τὴν συμπάθειάν των, τοὐλάχιστον ὅμως νὰ κορέσουν τὸ κατ᾿ αὐτοῦ πάθος των, ὥστε νὰ εἴπουν τώρα τὸ ἀρκεῖ;

Ἀ! ὄχι. Ἡ ἀδικία, ἡ ὁποία συνετελέσθη, εἶνε πολὺ μεγάλη. Ἐκεῖνοι λοιπόν, οἱ ὁποῖοι ἀπετόλμησαν αὐτήν, πρέπει νὰ ἦσαν πεπωρωμένοι. Πρέπει αἱ καρδίαι των νὰ ἀπέβαλον καὶ τὸ τελευταῖον ἴχνος τρυφερότητος καὶ εὐαισθησίας. Ἡ ἐξαχρείωσίς των πρέπει νὰ ὑπερέβη καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἔσχατα μέτρα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ἐκπεσοῦσα εἰκὼν τοῦ Θεοῦ δύναται νὰ παρασυρθῇ. Καὶ περιμένετε λοιπὸν νὰ ἔχουν ἀπολειφθῆ συναισθήματα ἀνθρωπισμοῦ καὶ συμπαθείας εἰς αὐτούς;

* * *

Ἀλλοίμονον! Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἀδικεῖ, δοκιμάζει εἰς τὸ βάθος του κάτι νὰ τὸν πνίγῃ. Ὅταν ἀντικρύζῃ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀθώου θύματός του, τοῦ ἔρχεται ἴσως κάποια τύψις. Πῶς θὰ τὴν κατασιγάσῃ; Ὅσον καὶ ἂν κατώρθωσε νὰ τὴν ἐξασθενίσῃ, ἔρχονται στιγμαί, ποὺ εἰς τὸ βάθος του κάτι τοῦ φωνάζει. Καὶ ἐὰν ἐπὶ τέλους ἐκεῖ ἡ ἐσχάτη πώρωσις ἐπέβαλε τὴν παντελῆ σιγήν, ἀκούονται ὅμως αἱ κρίσεις καὶ τὰ σχόλια τῶν ἄλλων. Καὶ ὅλα αὐτὰ στενοχωροῦν, πνίγουν, ἐνοχλοῦν ὑπερβολικὰ τὸν ἔνοχον καὶ τὸν ἐγκληματίαν. Καὶ ζητεῖ νὰ ἀμυνθῇ ὡσὰν νὰ ἦτο αὐτὸς ὁ ἀδικούμενος! Ζητεῖ μὲ κάθε τι νὰ ἀντιδράσῃ, νὰ δικαιολογήσῃ τὴν πρᾶξίν του, νὰ προλάβῃ κάθε ἐπίκρισίν της, νὰ πείσῃ ὄχι μόνον τὸν ἑαυτόν του ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸ περιβάλλον του, ὅτι ὅλα ἐγένοντο καλῶς. Καὶ ἐκδηλώνει λοιπὸν φανατικὸν μῖσος, ζητῶν νὰ θάψῃ ὅσον εἰμπορεῖ βαθύτερον τὸ θῦμά του καὶ νὰ καλύψῃ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον καὶ τὸ τελευταῖον ἴχνος του.

Αὐτὸ δοκιμάζουν καὶ τώρα, ὅσοι ἔλαβον μέρος ὁπωσδήποτε ἐνεργότερον εἰς τὸ φοβερὸν αὐτὸ ἔγκλημα, ἀδικώτερον καὶ εἰδεχθέστερον τοῦ ὁποίου οὔτε εἶδεν, οὔτε θὰ ἴδῃ ποτὲ ὁ κόσμος. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ ὁ μὲν λαὸς «εἱστήκει θεωρῶν, ἐξεμυκτήριζον δὲ οἱ ἄρχοντες» (Λουκ. κγ΄ 35.). Μὲ ἄλλας λέξεις αἱ μᾶζαι τοῦ λαοῦ θεῶνται μόνον, κατάπληκτοι ἴσως μερικοὶ διὰ τὸ τοιοῦτον τέλος ἐκείνου, τὸν ὁποῖον πρὸ τεσσάρων μόλις ἡμερῶν εἶχον ὑποδεχθῇ ὡς βασιλέα· συγκεκινημένοι πιθανῶς ἄλλοι μαζὺ μὲ τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι ἐθρήνουν πρὸ ὀλίγου, ὅταν τὸν ἔβλεπαν βαστάζοντα τὸν σταυρὸν καὶ ἀγόμενον εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης· ἱκανοποιημένοι οἱ περισσότεροι ἐξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐφώναξαν τὸ αἶρε αὐτόν, διότι τώρα ὅλα εἶχαν τελειώσει. Οἱ ἄρχοντες ὅμως, οἱ ὁποῖοι παρεσκεύασαν τὸ ἔγκλημα ἐκεῖνο καὶ ἦσαν οἱ κυρίως ὑπεύθυνοι δι᾿ αὐτό, ἐ ξ ε μ υ κ τ ή ρ ι ζ ο ν. Αὐτοὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἀδικοῦν τὸ θῦμα των καὶ

ὁ κατ' αὐτοῦ ἐμπαθὴς φανατισμός των ἐκδηλοῦται καὶ τώρα μὲ τόσην ἀναλγησίαν καὶ σκληρότητα, ὥστε συμπαρασύρονται καὶ ἄλλοι εἰς τὸ νὰ τοὺς μιμηθοῦν. Δὲν βλέπετε; Ἐμπαίζουν τὸν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ὀδυνώμενον Κύριόν μας καὶ οἱ στρατιῶται. Ἀλλὰ τὸν βλασφημοῦν καὶ οἱ παραπορευόμενοι τὴν ὁδόν.

* * *

Οἱ παραπορευόμενοι! Αὐτοὶ ἔρχονται ἴσως ἀπὸ τοὺς ἀγρούς των ἢ ἀπὸ τὰ χωρία καὶ τοὺς συνοικισμοὺς τῆς περιχώρου τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ὁ δρόμος τοὺς φέρει νὰ περάσουν καὶ ἀπὸ τὸν φρικτὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως. Τί ἔχουν μὲ τὸν Ἰησοῦν; Καὶ τί τοὺς ἔπταισε, διὰ νὰ τὸν βλασφημοῦν; Ἆ! μὴ σοῦ φαίνεται παράδοξον, ἀναγνῶστα. Οἱ ἄρχοντες, οἱ ὁποῖοι ἐκμυκτηρίζουν καὶ ἐμπαίζουν σκληρῶς τὸ ἀθῶον θῦμα, μαζευμένοι ὅλοι, καθὼς φαίνεται, εἰς ὅμιλον συμπαγῆ, στέκονται παρὰ τὸν σταυρὸν δίδοντες αὐτοὶ πρῶτοι τὸ σύνθημα τῶν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὕβρεων καὶ λοιδοριῶν. Οἱ παραπορευόμενοι περνοῦν, βλέπουν τοὺς δύο λῃστὰς καὶ εἰς τὸ μέσον τὸν Ἰησοῦν, ἀλλὰ συγχρόνως διακρίνουν καὶ τοὺς ἄρχοντας, ὡς συμμορίαν κατασκόπων, παρακολουθούντων καχυπόπτως τὰς κινήσεις καὶ τοὺς λόγους καὶ πᾶσαν ἐκδήλωσιν πάντων τῶν ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ εὑρισκομένων καὶ πολὺ περισσότερον τῶν ἐκεῖθεν διαβαινόντων. Τί νὰ κάμουν; Μέσα εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν ἐκείνην τῆς τρομοκρατίας ἀναζητοῦν τὴν ἀσφάλειαν τοῦ σαρκίου των συμμορφούμενοι μὲ ἐλαφρὰν τὴν συνείδησιν πρὸς τὸ μαινόμενον ἐκεῖνο περιβάλλον καὶ προβαίνοντες εἰς ἐκδηλώσεις καὶ ἐκστομίζοντες λόγους καὶ ὕβρεις, οἱ ὁποῖοι θὰ ἦσαν εὐπρόσδεκτοι καὶ ἀρεστοὶ εἰς τοὺς ἀποτελοῦντας αὐτό.

* * *

Οἱ ἄρχοντες! Ὁ ἱερὸς Ματθαῖος τοὺς καθορίζει ἐπὶ τὸ σαφέστερον. Εἰξεύρετε ποῖοι εἶνε; «Οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων» (Ματθ. κζ' 41). Οἱ ἀρχιερεῖς. Δηλαδὴ ἱερωμένοι, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἀνυψωθῆ εἰς τὸ ὕψιστον ἱερατικὸν ἀξίωμα τοῦ Ἰσραὴλ καὶ οἱ ὁποῖοι τώρα εἶχον μὲν κηρυχθῆ ἔκπτωτοι ὑπὸ τῆς Ρωμαϊκῆς ἀρχῆς, διὰ τὸν Ἰσραὴλ ὅμως διετήρουν ὁλόκληρον τὸν ἱερὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀξιώματός των. Ὁ ἀρχιερεὺς κατὰ τὸν νόμον ἔπρεπε νὰ εἶνε ἰσόβιος. Ἐὰν δὲ αἱ δυσμενεῖς πολιτικαὶ συνθῆκαι ἐπέβαλον τώρα τὴν κατάργησιν τῆς ἰσοβιότητος καὶ τὴν δημιουργίαν πλήθους ἀρχιερέων, ὥστε ἐξ αὐτῶν νὰ ἐκλέγηται ἑκάστοτε ὁ εἰς τὴν κρατοῦσαν πολιτικὴν ἀρχὴν ἀρεστός, διὰ τοὺς Ἰσραηλίτας ὅμως τὸ ἀξίωμα παρέμενε σεβαστόν. Ποῦ τὸ καταρρίπτουν τώρα οἱ μεγαλόσχημοι αὐτοί, παραφερόμενοι ἀπὸ τὸ πάθος των!

* * *

Ἀναμφιβόλως εἰς ἄλλας περιπτώσεις ἐν ὀνόματι τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ τῶν πρὸς τὸ ἱερὸν ἀξίωμά των ὑποχρεώσεων θὰ κατήντων οἱ ἀρχιερεῖς εἰς ἀγερωχίαν, εἰς ἀκαταδεξίαν, εἰς φορτικὴν σοβαρότητα καὶ σιωπήν. Ἴσως ἴσως θὰ παρηκολουθοῦντο καὶ ἀπὸ ἐπισήμους συνοδούς. Ἴσως δὲν θὰ ἐκάθηντο, οὐδὲ θὰ παρέμενον ὁπουδήποτε. Ἀρχιερεῖς! Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ οἱ ἄλλοι! Διαπρεπεῖς νομοδιδάσκαλοι οἱ μετὰ κόμπου προβάλλοντες τὸν τίτλον τοῦ γραμματέως! Τώρα; Τὸ μῖσος κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ἐπλεόνασε καὶ τὸ ἐσωτερικόν των εἶνε ἀδύνατον νὰ συγκρατηθῇ. Καὶ ἐκδηλοῦται μὲ πλήρη καταρράκωσιν τῆς ἱεροπρεπείας, μὲ ποδοπάτησιν καὶ τῶν τελευταίων ἰχνῶν τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Πρὸ ὀλίγου εἶχον ἐκδώσει αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν. Τί θέλουν λοιπὸν ἐδῶ; Δὲν εἶνε ἀρκετὸν τὸ ὅτι συνεμάζευσαν τὸν ὄχλον καὶ τὸν ὑπεκίνησαν νὰ κράζῃ· ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν; Δὲν φθάνει, ὅτι ἐξεβίασαν τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Ρώμης νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν παράνομον ἀπόφασίν των; Δὲν ἀρκεῖ, ὅτι τὸ θῦμά των ἐκαρφώθη πλέον εἰς τὸ ξύλον;

Ἆ! ὄχι. Ἡ ἀδικία, τὴν ὁποίαν διέπραξαν, τοὺς ἐτύφλωσε τόσον πολύ, ὥστε νὰ μὴ αἰσθάνωνται τὸν παραμικρὸν φόβον ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἐλαχίστην ἐντροπὴν ἀπέναντι τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἐνῷ θὰ ἦτο φρονιμώτερον καὶ ἀσφαλέστερον δι' αὐτούς, ἀφοῦ ὅλα εἶχον ἀχθῆ εἰς πέρας καὶ τὰ σχέδιά των εἶχον πραγματοποιηθῆ, νὰ μείνουν σκεπασμένοι εἰς τὰ παρασκήνια, παρακολουθοῦντες ἐκεῖθεν τὸν βέβαιον ὄλεθρον τοῦ θύματός των, αὐτοὶ παραμερίζουν ὅλα τὰ προσχήματα καὶ ἐννοοῦν νὰ παρουσιασθοῦν ὄχι μόνον δικασταί, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς ἐκτελεσταὶ ἐμπαθεῖς καὶ ἄγριοι τῆς κακούργου καὶ ἀσυνειδήτου ἀποφάσεώς των.

* * *

Ὦ Κύριε· ἀπὸ ποίαν ἐξαχρείωσιν καὶ διαφθορὰν ἦλθες νὰ μᾶς λυτρώσῃς! Ἐπλάσθημεν κατ' εἰκόνα Σου. Τὸ σπέρμα ὅμως τῆς ἁμαρτίας, εἰς τὸ ὁποῖον μόνοι μας ἐδώκαμεν θέσιν εἰς τὰς ψυχάς μας, καθίσταται ἑστία μολυσματική, ἡ ὁποία μᾶς κάμνει ἀγνωρίστους. Τὰ ἀγριώτερα καὶ αἱμοβορώτερα θηρία ὠχριοῦν ἐνώπιόν μας, ὅταν τὸ σπέρμα αὐτὸ ἀναπτυχθῇ καὶ μολύνῃ ὅλας τὰς δυνάμεις μας. Ποῦ καταπίπτομεν, Κύριε, καὶ πόσον διαφθειρόμεθα! Ἂς γίνῃ ὁ σταυρικός Σου θάνατος ἰατρεία καὶ ἐξυγίανσις δι' ἡμᾶς. Ἂς ἀποβῇ βοήθεια καὶ ἀντίληψις ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ἀντιδράσεως κατὰ τῆς ἐν ἡμῖν ἁμαρτίας. Ἂς ἀποδειχθῇ ζωηφόρος πηγὴ χαρίτων, ἐξαγιασμοῦ διὰ τὰς ψυχάς μας. Γενοῦ καὶ δι' ἡμᾶς Σωτὴρ καὶ Λυτρωτής, γλυκύτατε Ἰησοῦ, ἵνα πιστοὶ καὶ εὐγνώμονες ἱστάμεθα παρὰ τὸν σταυρόν Σου ὄχι μυκτηρίζοντες καὶ βλασφημοῦντες, ἀλλ' εὐλογοῦντες τὸ Ὄνομά Σου καὶ ὑμνοῦντες τὴν ἀγάπην Σου. Πλησίον Σου γινόμεθα ἄνθρωποι διὰ νὰ ἀνυψωθῶμεν μετ' ὀλίγον καὶ μέχρι τοῦ θρόνου τῆς δόξης Σου. Μακράν Σου καθιστάμεθα κτήνη καὶ θηρία ἀπὸ οὐδένα φραγμὸν καὶ χαλινόν, εἰς κανὲν ὅριον καὶ μέτρον δυνάμενοι νὰ συγκρατηθῶμεν. Ὦ! ναὶ πλησίον Σου, πάντοτε πλησίον Σου, διαρκῶς πλησίον τοῦ Σταυροῦ Σου δὸς νὰ παραμείνωμεν καθ' ὅλην τὴν ζωήν μας, λάτρεις εὐγνώμονες καὶ προσκυνηταὶ εὐλαβεῖς τονίζοντες καὶ ἡμεῖς μὲ τὰς ἀσθενεῖς φωνάς μας, ἀλλὰ μὲ φλογερὰς τὰς καρδίας μας τὸν αἰώνιον ὕμνον, ὁ ὁποῖος διεδέχθη εἰς τὸ διηνεκὲς τὰς ἀγρίας καὶ θηριώδεις κραυγὰς τῶν βλασφήμων σταυρωτῶν Σου.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

7. Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ.

Οὗτος ἦλθε διὰ νὰ δώσῃ μαρτυρίαν, διὰ νὰ μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, διὰ νὰ πιστεύσουν εἰς τὸν Χριστὸν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δι' αὐτοῦ.

Οὗτος. Συγκεφαλαιοῦνται ἐν τῇ ἀντωνυμίᾳ τὰ περὶ τοῦ Ἰωάννου ἐν στίχ. 6 λεχθέντα.

ἦλθεν. Ὑποδηλοῖ βαθμόν τινα μᾶλλον προκεχωρημένον παρ' ὅσον τὸ ἐγένετο. Ὑποσημαίνει τὴν εἴσοδον τοῦ Ἰωάννου εἰς τὸν δημόσιον αὐτοῦ βίον.

εἰς μαρτυρίαν. Συνήθης λέξις παρ' Ἰωάννῃ. Τὸ ἔργον τῆς μαρτυρίας ἔχει διὰ τὸν εὐαγγ. Ἰωάννην τοιαύτην σπουδαιότητα, ὥστε ἐνταῦθα πρὸς ἔξαρσιν θέτει πρῶτον ἄνευ προσδιορισμοῦ τὸ «εἰς μαρτυρίαν» χαρακτηρίζων αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ ἔργον, ἀκολούθως δὲ ἐπαναλαμβάνει διὰ τοῦ «ἵνα μαρτυρήσῃ» τὸ αὐτὸ ἔργον τῆς μαρτυρίας καθορίζων ἤδη τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ. Πράγματι μαρτυρία καὶ πίστις διὰ τὸν Ἰωάννην εἶνε ἀχώριστοι. Ἡ μαρτυρία δίδεται ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ὁδηγηθῇ ὁ ἀκούων αὐτὴν εἰς τὴν πίστιν, καὶ ἡ πίστις δὲν εἶνε δυνατὴ παρὰ διὰ μέσου τῆς μαρτυρίας.

ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. «Φῶς νῦν ὁ Χριστὸς νοεῖται κατὰ τὴν προαποδεδομένην αἰτίαν» (Ζιγ.). Ἀλλὰ τὸ φῶς εἶχεν ἀνάγκην νὰ μαρτυρηθῇ; Ἐφ' ὅσον «σάρκα περιεβάλετο, ἵνα μὴ γυμνῇ τῇ θεότητι προσβαλών, ἅπαντας ἀπολέσῃ, καὶ κήρυκα ἄνθρωπον ἐξέπεμψεν, ἵνα τῆς συγγενοῦς ἀκούοντες φωνῆς εὐκολώτερον οἱ τότε ἀκούοντες προσέρχωνται» (Χρυσόστ.).

ἵνα πάντες. Αὐτὸς ἦτο ὁ τελικὸς σκοπὸς τοῦ Προδρόμου· τὸ νὰ ὁδηγηθῶσιν εἰς τὴν πίστιν, εἰ δυνατόν, πάντες οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἐμμέσως δι' αὐτῶν πάντες οἱ ἄνθρωποι. «Ἰωάννης μὲν οὖν ἐμαρτύρησεν, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν· οὐ πάντες δὲ ἐπίστευσαν· οὐκ ἐκ βίας γὰρ ἡ πίστις, ἀλλ' ἐκ προαιρέσεως» (Ζιγ.). «Ὅσον τὸ ἐπ' ἐκείνῳ, διὰ τοῦτο ἐμαρτύρησεν, ἵνα πάντας ἑλκύσῃ· εἰ δὲ ἠπίστησάν τινες, οὐκ ἐκεῖνος μεμπτέος» (Θεοφ.).

πιστεύσωσι. Ὑπεμφαίνει ποῖον ῥόλον ἔπαιξεν ὁ Βαπτιστὴς ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς πίστεως τοῦ συγγραφέως τοῦ τετάρτου Εὐαγγελίου.

δι' αὐτοῦ. Οὐχί, ὡς τινες τῶν νεωτέρων, πιστεύσωσιν εἰς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλὰ πιστεύσωσιν εἰς τὸν Ἰησοῦν διὰ τοῦ Ἰωάννου.

8. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.

Δὲν ἦτο ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἦλθεν ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.

ἐκεῖνος. Ἐπ' αὐτοῦ πίπτει ὁ τόνος τῆς ὅλης προτάσεως. Συνήθως δὲ ὁ Ἰωάννης χρησιμοποιεῖ τὴν ἀντωνυμίαν ταύτην μετ' ἐμφάσεως.

τὸ φῶς. Ὁ Βαπτιστὴς ἦτο μόνον ὁ λύχνος. Πρβλ. Ἰωάν. ε' 35. «Φῶς μὲν εἴποιμεν ἕκαστον τῶν ἁγίων· τὸ φῶς δὲ οὐκ ἂν εἴποιμεν μετὰ τοῦ ἄρθρου..... Οὐ γάρ ἐστιν ὁ Ἰωάννης τὸ φῶς κυρίως, ἀλλὰ φῶς κατὰ μετοχήν, ἔχον τὴν λάμψιν ἐκ τοῦ ἀληθινοῦ φωτός» (Θεοφ.).

ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ. Ἐλλειπτικὸς ὁ λόγος. Ἐξυπακούεται ἢ τὸ ἦλθε (ἦλθεν ἵνα μαρτυρήσῃ) ἢ φυσικώτερον ἐκ τῆς προηγηθείσης προτάσεως τὸ ἦν (ἀλλ' ἦν ἵνα μαρτυρήσῃ). Τονίζει ὅτι ὁ Ἰωάννης δὲν ἦτο τὸ φῶς «οὐχ ἁπλῶς, οὐδὲ μάτην, ἀλλ' ἐπειδὴ ὡς τὰ πολλὰ παρ' ἡμῖν μείζων ὁ μαρτυρῶν τοῦ μαρτυρουμένου καὶ ἀξιοπιστότερος πολλάκις εἶναι δοκεῖ..... δείκνυσι, τίς μὲν οὗτος ὁ μαρτυρῶν, τίς δὲ ἐκεῖνος ὁ μαρτυρούμενος, καὶ ὅσον τὸ μέσον τοῦ τε μαρτυρουμένου καὶ τοῦ μαρτυροῦντός ἐστι» (Χρυσόστ.). Φαίνεται δὲ ὅτι ὑπῆρχον καὶ ἄνθρωποι ἀποδίδοντες εἰς τὸν Πρόδρομον τὴν ἀξίαν τοῦ Μεσσίου (πρβλ. Πράξ. ιγ' 25 καὶ ιθ' 3—4). Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰωάννου φαίνεται, ὅτι ἐχωρίσθησαν τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ (πρβλ. Ἰωάν. γ' 25) καὶ διεσκορπίσθησαν εἰς τὰς γειτονικὰς χώρας, ἐλθόντες καὶ εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν (Πράξ. ιθ' 1—2), ὅπου ἔπειτα ὁ Ἰωάννης συνέγραψε τὸ εὐαγγέλιόν του.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΛΟΓΟΣ Δ'.
ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΑΖΑΡΟΝ

7. Γνωρίζοντες λοιπὸν ὅλα αὐτά, ὅταν πράξωμεν κάτι κακόν, ἂς μὴ περιμένωμεν συμφορὰς καὶ περιστάσεις θλιβεράς, διὰ νὰ μετανοήσωμεν, οὔτε κινδύνους καὶ φυλακίσεις, ἀλλὰ κάθε ἡμέραν καὶ ὥραν ἂς ἐπαναφέρωμεν εἰς τὴν διάνοιάν μας τὸ δικαστήριον τοῦτο, καὶ ἂς καταδικάζωμεν τὸν ἑαυτόν μας, καὶ ἂς προσπαθῶμεν μὲ κάθε τρόπον νὰ ἀπολογούμεθα εἰς τὸν Θεόν, καὶ οὔτε ἡμεῖς νὰ ἀμφιβάλλωμεν περὶ τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς κρίσεως, οὔτε νὰ ἀνεχώμεθα νὰ ἀμφιβάλλουν ἄλλοι, ἀλλὰ μὲ κάθε τρόπον νὰ τοὺς ἀποστομώνωμεν δι' ὅσων εἴπαμεν. Διότι ἐὰν δὲν ἐπρόκειτο νὰ μᾶς ζητηθῇ τότε λόγος διὰ τὰ ἁμαρτήματά μας, δὲν θὰ εἶχεν ἐγκαταστήσει μέσα μας ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τὸ δικαστήριον τῆς συνειδήσεως. Ἀλλ' εἶνε καὶ αὐτὸ ἀπόδειξις τῆς φιλανθρωπίας Του. Ἐπειδὴ δηλαδὴ θὰ μᾶς ζητήσῃ τότε λόγον διὰ τὰ ἁμαρτήματά μας, ἐγκατέστησεν αὐτὸν τὸν τίμιον καὶ δίκαιον δικαστήν, διὰ νὰ μᾶς δικάζῃ ἐδῶ διὰ τὰ ἁμαρτήματά μας, νὰ μᾶς κάμῃ συνετωτέρους καὶ οὕτω μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν μέλλουσαν καταδίκην. Αὐτὸ δὲ τὸ λέγει καὶ ὁ Παῦλος· «εἰ γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα» (1 Κορ. 11, 31). Διὰ νὰ μὴ τιμωρούμεθα λοιπὸν τότε, διὰ νὰ μὴ ἔχωμεν ἐκεῖ εὐθύνας, ἂς εἰσέλθῃ ἕκαστος εἰς τὴν συνείδησίν του, ἂς ξεδιπλώσῃ τὸν βίον του [δηλαδὴ ἂς ἐνθυμηθῇ ὅλα τὰ περασμένα], ἂς εὕρῃ λεπτομερῶς ὅλας τὰς ἁμαρτίας του, καὶ τότε ἂς καταδικάσῃ τὴν ψυχήν του ποὺ τὰς ἔπραξεν, ἂς τιμωρήσῃ τοὺς λογισμούς, ἂς βασανίζῃ, ἂς στενοχωρῇ τὴν διάνοιάν του, ἂς ζητῇ ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του ἱκανοποίησιν διὰ τὰ ἁμαρτήματα ποὺ ἔκαμε [τὴν ὁποίαν ἱκανοποίησιν θὰ τὴν δώσῃ], διὰ τῆς καταδίκης τοῦ ἑαυτοῦ του, διὰ τῆς ἀκριβοῦς μετανοίας, διὰ τῶν δακρύων, διὰ τῆς ἐξομολογήσεως, διὰ τῆς νηστείας καὶ τῆς ἐλεημοσύνης, διὰ τῆς ἐγκρατείας καὶ τῆς ἀγάπης. Μὲ πάντα τρόπον νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ ἀπαλλαγῶμεν ἐδῶ ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματά μας καὶ νὰ ὑπάγωμεν ἐκεῖ μὲ πολλὴν παρρησίαν. Ταύτην εἴθε νὰ

Ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ Πάθει.

Η ΠΡΩΤΗ ΕΝΤΟΛΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Πλουσία εἰς γεγονότα μεγάλης δι' ὅλας τὰς γενεὰς σημασίας εἶναι ἡ Μεγάλη Ἑβδομάς. Ἰδιαιτέρως δὲ ἡ ἑσπέρα τῆς Μεγάλης Πέμπτης, ἡ ἑσπέρα τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, τῆς πρώτης θείας Κοινωνίας καὶ συμμετοχῆς εἰς τὴν νέαν διαθήκην.

Κατὰ τὴν ἐξαιρετικὴν λοιπὸν ἐκείνην ἑσπέραν, ἀφοῦ ὁ Κύριος πρώτην φορὰν ἐτέλεσε τὸ Μυστήριον, ἐκάλεσε τοὺς μαθητάς Του νὰ γίνουν συμμέτοχοι εἰς τὴν «καινὴν διαθήκην», μεταλαμβάνοντες ἐκ τοῦ ἄρτου, τοῦ ἁγιασθέντος καὶ εἰς σῶμα Αὐτοῦ μεταβληθέντος· καθὼς ἐπίσης καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου, τοῦ περιέχοντος «τὸ αἷμα τὸ τῆς καινῆς διαθήκης». Ἔπρεπε δὲ νὰ μεταλάβουν οὕτω, διότι διὰ τῆς νέας ταύτης καὶ ἀνεκτιμήτου διαθήκης ὁ Κύριος κληροδοτεῖ εἰς τοὺς ὀπαδούς Του τὴν ὑψίστην κληρονομίαν· τὴν ἀπαλλαγὴν μὲν ἀπὸ τῆς καταδίκης, τὴν ἀποκατάστασιν δὲ εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ εὐτυχίαν.

Ἀλλ' ὅπως πᾶσα διαθήκη, οὕτω καὶ ἡ θεία ἐκείνη διαθήκη καθορίζει ὅρους καὶ διατυπώνει ἐντολὰς πρὸς τοὺς κληρονόμους. Καὶ ἰδοὺ ἡ πρώτη ἐντολή, τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος εὐθὺς ἀμέσως ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς μαθητάς Του. Προσφέρων τὸν ἡγιασμένον ἄρτον πρὸς μετάληψιν εἶπε: «Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν». Ὡσαύτως προσφέρων τὸ ποτήριον τῆς καινῆς διαθήκης ἐπανέλαβε: «Τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν». Τὴν ἐντολὴν ταύτην, τὴν ὁποίαν διὰ τὴν σπουδαιότητά της δὶς ἐτόνισεν ὁ Κύριος κατὰ τὴν ἱερὰν ἐκείνην στιγμήν, πρέπει ἀναλυτικώτερον νὰ ἐκθέσωμεν.

* * *

«Τοῦτο ποιεῖτε», διέταξεν ὁ Κύριος. Ποῖον; Τὴν θυσίαν ταύτην τῆς θείας Εὐχαριστίας, τὴν ὁποίαν Ἐγὼ τώρα ἐποίησα. Δηλαδὴ δὲν θὰ μείνῃ μοναδικὸν γεγονός, εἰς μόνην τὴν ἑσπέραν ταύτην ἀνῆκον, ἡ τέλεσις τοῦ Μυστηρίου τούτου, ἀλλὰ θὰ ἀποτελέσῃ θεσμὸν συνεχῆ καὶ «ἄχρις οὗ ἂν ἔλθω» τελούμενον. Λαμβάνετε λοιπὸν τὴν ἐντολήν, ὅπως καὶ σεῖς ἐξακολουθητικῶς τελῆτε τὸ Μυστήριον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς διαδόχους σας μεταβιβάσητε ταύτην, διὰ νὰ συνεχίζεται τὸ Μυστήριον μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων, ὁπότε θὰ ἐπανέλθω εἰς τὸν κόσμον. Τὸ Μυστήριον λοιπὸν τοῦτο ἀποτελεῖ τὸν σύνδεσμον τῆς πρώτης καὶ δευτέρας τοῦ Χριστοῦ παρουσίας, τὸν ἐν τῷ παρόντι σύνδεσμον τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος. Ὡς πρὸς μὲν τὸ παρελθὸν ἀναφέρεται εἰς τὴν θυσίαν τοῦ σταυροῦ, τὴν ὁποίαν συνεχίζει καὶ καθιστᾷ παροῦσαν· ὡς πρὸς δὲ τὸ μέλλον ἀναφέρεται εἰς τὴν ἔνδοξον δευτέραν τοῦ Χριστοῦ παρουσίαν, ὁπότε οἱ πιστοὶ ὀπαδοί Του καὶ κοινωνοὶ τοῦ Μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας θὰ Τὸν ἀπολαύσουν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Οὕτω δὲ διὰ τοῦ μεγάλου τούτου Μυστηρίου ὁ ἀξίως κοινωνῶν πιστὸς συνδέει τὴν ὕπαρξίν του μὲ τὴν θυσίαν τοῦ σταυροῦ καὶ μὲ τὸ αἰώνιον ἐν τῇ ἐπουρανίῳ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ μέλλον του.

«Τοῦτο ποιεῖτε», διέταξεν ὁ Κύριος. Ποῖον; Τὴν μετάδοσιν τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου, τὴν ὁποίαν ἔκαμα Ἐγώ, προσκαλέσας ὑμᾶς καὶ εἰπών, «Λάβετε, φάγετε, τοῦτό μού ἐστι τὸ σῶμα»· καὶ «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης». Ἀλλὰ καὶ τὴν μετάληψιν ταύτην, τὴν ὁποίαν σεῖς τώρα ἐκάματε. Ὅ,τι δηλαδὴ ἔγινε κατὰ τὴν ἑσπέραν ταύτην: τέλεσις τῆς θυσίας, μετάδοσις, μετάληψις, «τοῦτο ποιεῖτε», λέγει ὁ Κύριος, «ἵνα μάθῃς—ἐπεξηγεῖ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος—ὅτι οὐδὲν πλέον ἔχει ἐκείνη ἡ τράπεζα τῆς μετὰ ταῦτα· καὶ γὰρ καὶ σήμερον Αὐτός ἐστιν ὁ τὰ πάντα ἐργαζόμενος καὶ παραδιδοὺς ὥσπερ τότε· ἵνα ὡς ἐν αὐτῇ ἐκείνῃ τῇ ἑσπέρᾳ, καὶ ἐπ' αὐτῆς κείμενοι τῆς στιβάδος, καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ λαμβάνοντες τὴν θυσίαν ταύτην, οὕτω καὶ νῦν διακείμεθα».

* * *

«Εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν». Μὲ τὴν φράσιν ταύτην συμπληρώνει ὁ Κύριος τὴν πρώτην τῆς διαθήκης Του ἐντολήν. Θὰ τελῆτε τὸ Μυστήριον, θὰ μεταδίδετε αὐτό, θὰ μεταλαμβάνετε αὐτοῦ «εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν».

Καὶ δὴ πρῶτον εἰς ἀνάμνησιν τῶν λόγων Του, τῆς διδασκαλίας Του, τὴν ὁποίαν ἔπειτα οἱ θεόπνευστοι μαθηταὶ κατέγραψαν εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ μάλιστα εἰς ἀνάμνησιν τῶν θαυμασίων ἐκείνων λόγων, τοὺς ὁποίους εὐθὺς μετὰ τὸ Μυστήριον καὶ τὴν μετάληψιν διὰ μακρῶν ὁ Κύριος ἐδίδαξεν. Ἰδιαιτέρως δὲ εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐντολῆς τῆς ἀγάπης, τὴν ὁποίαν τοσάκις ἐτόνισε κατὰ τὴν ἑσπέραν ταύτην. Διότι ἐκεῖνα πρὸ παντὸς τὰ λόγια—λέγει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος—ἐνθυμούμεθα, τὰ ὁποῖα τελευταῖα ἀπὸ τοὺς ἀπελθόντας εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν ἀγαπητούς μας ἠκούσαμεν· καὶ πρὸς τοὺς κληρονόμους των, ὅταν τολμήσουν νὰ τὰ παραβοῦν, τὰ τονίζομεν, λέγοντες, «ἐννοήσατε ὅτι ταύτην ὑστέραν ἀφῆκε πρὸς ὑμᾶς φωνὴν ὁ πατὴρ καὶ μέχρι τῆς ἑσπέρας ἧς ἔμελλεν ἐκπνεῖν ταῦτα ἐπέσκηπτεν». Ἑπομένως ἡ τέλεσις καὶ μετάληψις τῆς θείας Εὐχαριστίας γίνεται διὰ νὰ ἐνθυμούμεθα τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ μορφωθῶμεν καὶ νὰ ζήσωμεν.

Εἰς ἀνάμνησιν—δεύτερον—«τῆς νυκτὸς ᾗ παρεδίδετο». Πρέπει νὰ μένουν ἀλησμόνητα, πρέπει νὰ κατέχουν τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν μνήμην τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ τὰ γεγονότα τοῦ ἡμερονυκτίου ἐκείνου. Διότι ὁ κόσμος δὲν εἶδεν οὔτε θὰ ἴδῃ ἄλλα θλιβερώτερα, ἀλλὰ καὶ σωτηριωδέστερα. Θλιβερώτερα μὲν διὰ τὴν κακίαν καὶ ἁμαρτίαν ποὺ τὰ ἐδημιούργησε, σωτηριωδέστερα δὲ διὰ τὸν σκοπὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἡ σοφὴ τοῦ Θεοῦ ἀγάπη τὰ ἐχρησιμοποίησε. Ποῖα εἶναι τὰ γεγονότα ταῦτα, εἰς ἀνάμνησιν τῶν ὁποίων πρέπει νὰ τελῆται ἡ θεία Εὐχαριστία; Τὰ παθήματά Του, τὰ βασανιστήρια, εἰς τὰ ὁποῖα Τὸν ὑπέβαλαν καθ' ὅλην τὴν νύκτα: «Κἂν αὐτόλιθος ᾖ τις (καὶ ἂν ἕνας εἶναι σκληρὸς σὰν πέτρα, λέγει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος) ἐννοήσας ἐκείνην τὴν νύκτα, πῶς παρεδόθη, πῶς ἐδέθη, πῶς ἀπήχθη, πῶς ἐδικάσθη, πῶς τὰ ἑξῆς ἔπαθεν ἅπαντα, κηροῦ γίνεται ἁπαλώτερος». Πρὸ παντὸς δὲ ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ, ἡ σταυρικὴ Αὐτοῦ θυσία, εἶναι τὸ ἐξαίρετον γεγονός, τοῦ ὁποίου τὴν ἀνάμνησιν φέρει ζωηρὰν ἡ θεία Εὐχαριστία. Τοῦτο βεβαιῶν ὁ θεόπνευστος ἀπόστολος Παῦλος, λέγει: «Ὁσάκις ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ πο-

ἐπιτύχωμεν ὅλοι διὰ τῆς χάριτος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ τοῦ ὁποίου εἰς τὸν Πατέρα καὶ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἀνήκει ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

τήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε»· δηλαδὴ διακηρύττετε καὶ ὁμολογεῖτε εὐγνωμόνως τὸ σωτήριον γεγονὸς τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν θανάτου τοῦ Κυρίου. «Τί τὸ ἴδιον τῶν ἐσθιόντων τὸν ἄρτον καὶ πινόντων τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου;» ἐρωτᾷ ὁ Μέγας Βασίλειος. Καὶ ἀπαντᾷ ὁ ἴδιος: «Τὸ τὴν μνήμην φυλάσσειν διηνεκῆ τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντος καὶ ἐγερθέντος. Τὴν ἀνεξάλειπτον μνήμην τῆς μέχρι θανάτου ὑπακοῆς τοῦ Δεσπότου».

* * *

Ἀλλά—πρέπει νὰ σημειωθῇ ἀνεξαλείπτως εἰς τὴν ψυχήν μας ὁ οὐσιωδέστατος ὅρος—τότε ἡ ἀνάμνησις αὕτη γίνεται πραγματική, δραστική, σωτήριος, ὅταν κοινωνῶμεν ἀξίως. «Τί τὸ ἴδιον τῶν φυλασσόντων τὴν τοιαύτην μνήμην;» ἐρωτᾷ πάλιν ὁ Μ. Βασίλειος· καὶ ἀπαντᾷ: «Τὸ μηκέτι ἑαυτοῖς ζῆν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι». Διότι διετάχθημεν—προσθέτει ὁ Μ. Βασίλειος—ὄχι ἁπλῶς νὰ κοινωνῶμεν, ἀλλὰ «διακρίνειν τὸ τοιοῦτον τοῦ Κυρίου σῶμα· δηλονότι σαρκὸς μολυσμὸν καὶ πνεύματος ἀποθεμένους καὶ δοχεῖον πνευματικοῦ μύρου παρασκευάσαντας, οὕτω τῇ καθαρᾷ προσεγγίσαι θυσίᾳ». Ὅταν λοιπὸν προσέρχεσαι εἰς τὴν θείαν Κοινωνίαν, λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, «μηδὲν ἀνάξιον ποίει τῆς Εὐχαριστίας, μὴ καταίσχυνε τὸν ἀδελφόν, μὴ περιόρα τὸν πεινῶντα, μὴ μέθυε, μὴ ὕβριζε τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἀπόσχιζε σεαυτὸν τοῦ πλησίον». Διότι ὁ ἀναξίως κοινωνῶν, παραγγέλλει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Παύλου, «ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου», διαπράττει βεβήλωσιν καὶ προσβολὴν κατ' αὐτοῦ τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου. Ἀλλ' ὁ ἀξίως προσερχόμενος, κοινωνεῖ «εἰς ζωὴν αἰώνιον»!

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Κυρ. τοῦ Πάσχα, Πράξ. α' 1—8).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 349.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. τοῦ Πάσχα, Ἰωάν. α' 1—17).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 271.

ΟΜΙΛΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

1.—Ἑορτὴ χαρμόσυνος καὶ πανήγυρις φαιδρὰ εἶνε ἡ σημερινὴ Κυριακή. Χριστὸς ἀνέστη, ἀντηχεῖ σήμερον ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς χριστιανωσύνης, οὐρανὸς δὲ καὶ γῆ ἀγάλλονται διὰ τὴν ἔνδοξον ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τὴν ὁποίαν σήμερον ἑορτάζομεν. Τῆς μεγάλης ταύτης ἑορτῆς τὴν λαμπρότητα χαρακτηρίζει καὶ ἡ περικοπὴ τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου. Διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν διδάσκει ποῖος εἶνε ὁ ἐκ νεκρῶν ἀναστάς· ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπενθυμίζει τὸ μέγα καὶ κοσμοσωτήριον ἔργον Του.

Τί λέγει περὶ τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος Σωτῆρος; «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος». Τὸν ὀνομάζει Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τονίζει ὅτι προϋπῆρχεν ἀνέκαθεν, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀρχὴν ὑπάρξεως. Προσθέτει δὲ ὅτι «Θεὸς ἦν ὁ Λόγος», διὰ νὰ δείξῃ

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ .... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1
Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶνε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, τῆς αὐτῆς θείας φύσεως μὲ τὸν Θεὸν Πατέρα. Καὶ ἐπειδὴ εἶνε Θεὸς ὁ Λόγος, διὰ τοῦτο «πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν». Ὅλος δηλαδὴ ὁ κόσμος, ὁρατὸς καὶ ἀόρατος, ἔγιναν διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ὀφείλουν τὴν ὕπαρξίν των. Αὐτὸς δὲ εἶνε ὡς Θεὸς ἡ πηγὴ τῆς «ζωῆς» καὶ «τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων». Ἐξ Αὐτοῦ πηγάζει ἡ ζωή. Αὐτὸς εἶνε ἡ ἄπειρος ζωοποιὸς δύναμις, ἡ ὁποία ζωογονεῖ καὶ συντηρεῖ τὸν φυσικὸν καὶ πνευματικὸν κόσμον. Αὐτὸς φωτίζει τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἀλήθειαν.

Ἀλλ' ἔχομεν περὶ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ μαρτυρίας ἀνθρώπων ἀξιοπίστων, οἱ ὁποῖοι ἐγνώρισαν τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅταν ἔζη ὡς ἄνθρωπος εἰς τὴν γῆν. Ἔχομεν τὸν βαπτιστὴν Ἰωάννην καὶ τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου. Ὁ μὲν Ἰωάννης ἦτο ἐξαιρετικὴ καὶ ἁγία φυσιογνωμία, «ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ». Αὐτὸς κατ' ἐπανάληψιν διεκήρυξεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, τὸν Ὁποῖον ἐβάπτισεν, εἶνε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Καὶ διεκήρυξεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς, ἐνῷ ἦτο μικρότερος αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡλικίαν, καὶ ἐνεφανίσθη μετὰ τὸν Ἰωάννην, ἐν τούτοις ἦτο πράγματι προγενέστερός του, διότι ὡς Θεὸς ὑπῆρχε καὶ πρὶν ἢ γεννηθῇ ὁ Ἰωάννης. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπόστολοι, ποὺ ἔζησαν μαζὺ μὲν τὸν Κύριον ἐπὶ τρία σχεδὸν ἔτη, βεβαιώνουν περὶ Αὐτοῦ. Διότι ἤκουσαν τὴν διδασκαλίαν Του. Παρηκολούθησαν τὸν ἅγιον καὶ ἀναμάρτητον βίον Του. Εἶδον τὰ θαύματά Του. Ἀπεθαύμασαν δὲ εἰς πολλὰς περιστάσεις τὴν θείαν Του δόξαν. Δι' αὐτὸ μαρτυρεῖ καὶ γράφει ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὅτι «ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός».

Ἰδού, λοιπόν, ποῖος εἶνε ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Δὲν εἶνε κατώτερος ἀπὸ τὸν Θεὸν Πατέρα κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ τὴν θεότητα. Εἶνε ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Πατρός, ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἄναρχος ὅπως καὶ ὁ Πατήρ, ὁμοούσιος πρὸς Αὐτόν, πηγὴ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀληθείας. Εἶνε Θεὸς τέλειος καὶ ἀληθινός. Αὐτὴ εἶνε ἡ διδασκαλία τῆς ἁγίας Γραφῆς. Αὐτὴ ἀποτελεῖ τὸ βασικὸν καὶ θεμελιῶδες δόγμα τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ πίστις αὐτὴ περὶ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ πρέπει νὰ εἶνε στερεὰ καὶ ἀκλόνητος μέσα εἰς τὴν ψυχήν μας. Καὶ λέγομεν τοῦτο, διότι πάντοτε καὶ μὲ διαφόρους τρόπους πολεμεῖται ἡ πίστις πρὸς τὴν θεότητα τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ὁ Σατανᾶς ἀφ' ἑνὸς ζητεῖ νὰ μᾶς κλονίσῃ μὲ λογισμοὺς ἀμφιβολίας καὶ ἀπιστίας. Ἀφ' ἑτέρου δὲ πλεῖστοι ἐχθροὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως γράφουν καὶ διδάσκουν ἐναντίον τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διάφοροι δὲ προπαγάνδαι, ὅπως εἶνε οἱ χιλιασταὶ ἢ σπουδασταὶ τῶν Γραφῶν, καὶ ἄλλαι ὀργανώσεις μυστικαί, πολεμοῦν συστηματικῶς τὴν πίστιν εἰς τὴν θεότητα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ προσέχωμεν. Καὶ πρέπει νὰ κρα-

τῶμεν ἀνόθευτον καὶ ἀπαρασάλευτον τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν περὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἄλλως τε, ἡ πίστις αὐτὴ εἶνε ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὴν σωτηρίαν, τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἦλθε νὰ μᾶς δώσῃ.

2.— Διότι δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ὅτι ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων εἶνε τὸ μέγα καὶ θεῖον ἔργον, διὰ τὸ ὁποῖον ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἔγινεν ἄνθρωπος καὶ ἦλθεν εἰς τὴν γῆν. «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο», διακηρύττει σήμερον ὁ εὐαγγελιστής, «καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας». Ἔλαβε σάρκα ἀνθρωπίνην καὶ ἔζησε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ εὕρωμεν δι᾿ Αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν χάριν. Ἐζούσαμεν εἰς τὸ ψεῦδος τῆς πλάνης καὶ τῆς δεισιδαιμονίας, καὶ Αὐτὸς ἦλθε νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν «ἀ λ ή θ ε ι α ν». Ἐβαδίζαμεν τὸν δρόμον τοῦ ἠθικοῦ σκότους καὶ τῆς ἀπωλείας, καὶ Αὐτὸς ἦλθε νὰ μᾶς ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν τοῦ φωτὸς καὶ τῆς ζωῆς. Ἤμεθα καταδικασμένοι εἰς αἰώνιον θάνατον ἕνεκα τῶν ἁμαρτιῶν μας, καὶ Αὐτὸς ἦλθε νὰ μᾶς δώσῃ «χ ά ρ ι ν» καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

Ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνοι ποὺ πιστεύουν εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, μόνον αὐτοὶ λαμβάνουν τὰς μεγάλας αὐτὰς δωρεάς. Ἐκεῖνοι ποὺ δὲν Τὸν πιστεύουν, μένουν εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν ἀπώλειαν. Δι᾿ αὐτὸ τονίζει ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστὴς ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς «εἰς τὰ ἴδια ἦλθε καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον». Ἦλθε πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ἀγαπᾷ ὡς ἰδικούς Του καὶ οἰκείους Του. Καὶ ὅμως δὲν Τὸν ἐδέχθησαν ὅλοι ὡς σωτῆρά των. Πλεῖστοι ὅσοι—οἱ ἄνθρωποι τῆς «σ κ ο τ ί α ς» καὶ τοῦ «κ ό σ μ ο υ»—δὲν ἐπίστευσαν εἰς Αὐτόν. Περιεφρόνησαν τὴν χάριν. Δὲν ἠθέλησαν ν᾿ ἀκούσουν τὴν φωνὴν τῆς ἀληθείας. Προετίμησαν νὰ μείνουν εἰς τὸ σκότος καὶ νὰ στερηθοῦν τῆς σωτηρίας. Ἐνῷ, ἀντιθέτως, ὅ σ ο ι ἔ λ α β ο ν α ὐ τ ό ν, «ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τ ο ῖ ς π ι σ τ ε ύ ο υ σ ι ν ε ἰ ς τ ὸ ὄ ν ο μ α α ὐ τ ο ῦ». Ὢ ἀγαθότης Θεοῦ καὶ δωρεὰ ἀνυπολόγιστος! Ὅσοι πιστεύουν εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν γίνονται π α ι δ ι ὰ τ ο ῦ Θ ε ο ῦ! Παιδιά, τὰ ὁποῖα μὲ στοργὴν καὶ ἀγάπην παρακολουθεῖ ὁ ἀγαθὸς Θεός. Παιδιὰ ἄξια τῆς εὐλογίας Του εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν, ἄξια καὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν.

Κατόπιν ὅμως αὐτῶν, ἡμεῖς εἰς ποίαν ἀπὸ τὰς δύο τάξεις ἀνήκομεν; Ἀνήκομεν ἆρά γε εἰς τὴν τάξιν τῶν «τέκνων» τοῦ Θεοῦ ἢ μήπως ἀνήκομεν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνθρώπων τοῦ «κόσμου»; Ἂς ἐξετάσωμεν ὁ καθένας τὸν ἑαυτόν μας. Ὁ Θεὸς ζητεῖ πίστιν εἰς τὸν Μονογενῆ Υἱόν Του, διὰ νὰ μᾶς κάμῃ παιδιά Του καὶ διὰ νὰ μᾶς δώσῃ τὴν σωτηρίαν. Πίστις ὅμως δὲν σημαίνει ξηρά τις γνῶσις, οὔτε ἀρκεῖ νὰ λέγῃ κανεὶς ὅτι πιστεύει εἰς τὸν Χριστόν. Πίστις σημαίνει ὑπακοὴν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ τήρησιν τῶν ἐντολῶν Του. Πίστις σημαίνει νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ μετανοήσωμεν· νὰ ζῶμεν δὲ ὅπως θέλει καὶ διατάσσει Αὐτός, ὁ Κύριος καὶ Σωτὴρ ἡμῶν. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ὅταν ἡ πίστις μας δὲν ἔχῃ τὰ γνωρίσματα καὶ τὰς ἐκδηλώσεις αὐτάς, δὲν εἶνε πίστις ἀληθινή. Συνεπῶς δὲν εἴμεθα τέκνα τοῦ Θεοῦ, οὔτε τῆς αἰωνίου σωτηρίας θ᾿ ἀξιωθῶμεν.

Ἂς τὸ προσέξωμεν λοιπὸν τὸ ζήτημα αὐτό. Σήμερον ἡ Ἐκκλησία μας πανηγυρίζει τὸ κοσμοχαρμόσυνον γεγονὸς τῆς λαμπροφόρου ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Ἡ ἀνάστασίς Του ὄχι μόνον ἀποδεικνύει τὴν θεότητά Του, ἀλλὰ καὶ μᾶς ὑπενθυμίζει τὸ καθῆκον ποὺ ἔχομεν ἀπέναντι Αὐτοῦ. Ἦλθεν εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ μᾶς σώσῃ. Ἐσταυρώθη καὶ ἀπέθανε διὰ τὰς ἁμαρτίας μας. Ἀνέστη ἐκ τοῦ τάφου, νικήσας τὸν σατανᾶν καὶ πατήσας τὸν θάνατον, διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς ἡμᾶς τὴν αἰώνιον ζωήν. Δι᾿ αὐτὸ ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ πιστεύσωμεν εἰς Αὐτόν, νὰ Τὸν ἀγαπήσωμεν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ νὰ πειθαρχήσωμεν εἰς Αὐτόν. Μόνον τότε ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου θὰ εἶνε πράγματι χαρμόσυνον γεγονὸς καὶ δι᾿ ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν. Διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἔχῃ γίνει καὶ ἀνάστασις ἠθικὴ εἰς τὰς ψυχάς μας, ἀνάστασις ἐκ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς καταδίκης. Καὶ τότε μὲ ἐπίγνωσιν θὰ ψάλλωμεν καὶ θὰ ὁμολογῶμεν ὅτι «Χ ρ ι σ τ ὸ ς ἀ ν έ σ τ η ἐ κ ν ε κ ρ ῶ ν, θ α ν ά τ ῳ θ ά ν α τ ο ν π α τ ή σ α ς, κ α ὶ τ ο ῖ ς ἐ ν τ ο ῖ ς μ ν ή μ α σ ι ζ ω ὴ ν χ α ρ ι σ ά μ ε ν ο ς».

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΧΡΕΟΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΩΣ ΕΞΟΦΛΗΤΕΟΝ

Εἰς ἕνα ὅμιλον φίλων ἐγίνετο συζήτησις διὰ κάποιον ἄλλον κοινὸν φίλον των, ὁ ὁποῖος παρ᾿ ὅλας τὰς διαμαρτυρίας των καὶ τὰς παρουσιασθείσας εὐκαιρίας νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ καθήκοντος, ἔμενεν ἀκλόνητος εἰς τὰς κακὰς συνηθείας του. Ἕνας ἐκ τοῦ ὁμίλου, ὁ ὁποῖος προτοῦ γνωρίσῃ τὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου εἶχεν ὑποπέσει εἰς πολλὰ σφάλματα καὶ ἐκινδύνευσε νὰ καταντήσῃ ἠθικὸν ναυάγιον, ἐπρότεινεν εἰς τοὺς συνομιλητάς του ὅτι δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ ἀσχολοῦνται μὲ τὸν φίλον των, ἀφοῦ παρουσιάζει τοιοῦτον σκληρὸν καὶ ἀκλόνητον εἰς τὸ κακὸν χαρακτῆρα: «Ἐφ᾿ ὅσον τοῦ δίδονται εὐκαιρίαι, προσέθεσε, νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ᾿ αὐτὸς ἀρνεῖται, ἂς τὸν ἀφήσωμεν νὰ δοκιμάσῃ τὰς συνεπείας τῆς τοιαύτης ἀρνήσεώς του».

Ἀλλ᾿ ἄλλος ἐκ τῶν συνομιλητῶν, ποὺ ἐγνώριζε τὸ παρελθὸν τοῦ αὐστηροῦ τούτου φίλου, τοῦ ὑπενθύμισε μὲ εὐγένειαν: «Ἀ, ἀγαπητέ, ποία θὰ ἦτο ἡ κατάστασίς σου σήμερον, ἐὰν ὁ Θεὸς ἔβγανε τότε μίαν τοιαύτην ἀπόφασιν, ποὺ προτείνεις σὺ τώρα διὰ τὸν φίλον μας!». Ἡ ὑπόμνησις αὐτὴ τοῦ ἔκαμε μεγάλην ἐντύπωσιν, διότι ἐνεθυμήθη μὲ πόσην ἐπιμονὴν ὁ Θεὸς διὰ τῶν εὐσεβῶν φίλων του εἰργάσθη διὰ τὴν ἐπιστροφήν του. Ἐνόησεν, ὅτι εἶναι ὀφειλέτης, ὑποχρεωμένος ν᾿ ἀνταποδώσῃ εἰς τὸν πλανώμενον φίλον, ὅσα αὐτὸς διὰ τῆς ἐπιμόνου τῶν φίλων ἐνεργείας ἔλαβε. Καὶ τὸ χρέος τοῦτο ἐφρόντισε μὲ προσευχάς, μὲ παρακλήσεις, μὲ ὅλα τὰ μέσα τῆς ἀγάπης, νὰ τὸ ἐξοφλήσῃ.

Οἱ ἄνθρωποι ἑτοιμάζονται διὰ πολλὰς βιοτικὰς ὑποθέσεις των. Ἑτοιμάζονται διὰ τὰ ταξείδιά των, διὰ τὰ γεύματα καὶ τὰ συμπόσιά των, διὰ τὰ ἐμπόρια καὶ τὰς ἐπιχειρήσεις των. Ἑτοιμάζονται διὰ τοὺς γάμους καὶ τὰς ἑορτάς των, διὰ τὸ θέρος καὶ διὰ τὸν χειμῶνα, διὰ τὴν νεότητα καὶ διὰ τὸ γῆρας, διὰ πλεῖστα ἄλλα μικροῦ ἢ σχετικοῦ λόγου πράγματα. Καὶ μόνον τὴν σπουδαιοτάτην πασῶν ἑτοιμασίαν πολλάκις λησμονοῦν ἢ ἀδιαφοροῦν: τὴν διὰ τὴν ἄλλην ζωήν, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος παραγγέλλει: «Γίνεσθε ἕτοιμοι».

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Μὲ ἕνα τρυφερὸν φίλημα οἱ γονεῖς της καὶ ὁ Φάβιος τὴν ἄφησαν, καὶ κρατοῦντες τὸ κρασὶ καὶ ἐπιδέσμους ἔσπευσαν πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν φλογῶν. Καθὼς ἐβάδιζαν βιαστικά, ἡ φωτιὰ ξεπερνοῦσε τὴν ταχύτητά των μὲ τὴν ὁρμήν της νὰ τοὺς συναντήσῃ. Οἱ στενοὶ δρόμοι καὶ τὰ εὔφλεκτα ἀντικείμενα τῶν διαφόρων κτιρίων κατετρώγοντο ἀκορέστως ἀπὸ τὰς λυσσώδεις φλόγας. Αὗται κατέκαιον πᾶν ὅ,τι συνήντων εἰς τὸν δρόμον των καί, ἀναρριπιζόμεναι ἀπὸ τὸν ἄνεμον, εἰσέδυον καὶ μέσα εἰς τὰ σπίτια, ὅπως ἡ φλόγα ἀπὸ τὸ φυσητήριον τοῦ ἀλχημιστοῦ διατρυπᾷ τὰ πολύτιμα μέταλλα. Ἡ θερμότης ἦταν μεγάλη, ὁ καπνὸς ἐκτυφλωτικός. Μέσα εἰς τὸ πυκνὸν πλῆθος ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων αἱ τρεῖς γενναῖαι ψυχαὶ διῆλθον μαχόμεναι. Ἔλλειψις ἐργασίας δὲν ὑπῆρχε γιὰ τὰ πρόθυμα χέρια των. Ἐκεῖνοι ἀπὸ τὸν ὄχλον, ποὺ δὲν ἔφευγαν μανιωδῶς γιὰ νὰ σώσουν τὴν ζωήν των, ἐστέκοντο ἀβοήθητοι καὶ ἔκθαμβοι. Ἐδῶ ἦταν μιὰ πτωχὴ μητέρα μὲ ἕνα κλαυθμηρίζον παιδὶ εἰς τὰς ἀγκάλας της, ἐκβάλλουσα ἀπελπιστικὰς κραυγὰς ἐπὶ τῇ σκέψει τῶν ἄλλων παιδιῶν της, ποὺ εὑρίσκοντο μόνα εἰς τὸ ἕτοιμον νὰ κατακρημνισθῇ σπίτι. Χωρὶς νὰ σκεφθοῦν καθόλου τὸν ἑαυτόν των, ὁ Φάβιος καὶ ὁ Λούκιος ὥρμησαν μέσα στὸ σπίτι καὶ ἀνεφάνησαν μετ' ὀλίγον, μισοκαμμένοι, καψαλισμένοι καὶ μαυρισμένοι, μὲ δύο παιδιά, ἀναίσθητα ἀπὸ τὸν καπνόν. Τὰ ἐτοποθέτησαν κοντὰ εἰς τὴν μητέρα των καὶ ἐξηκολούθησαν τὸ εὐγενές των καθῆκον. Ὁ Φάβιος ἰδίως εἰργάζετο σὰν γίγας· τὸ ὑψηλὸν καὶ μεγαλοπρεπές του παράστημα, ἡ κυματίζουσα λευκὴ κόμη του καὶ ἡ γενειάς του τὸν ἔκαμνον νὰ προεξέχῃ μέσα στὸ πλαίσιον τῆς φωτιᾶς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ νὰ ὁμοιάζῃ μᾶλλον πρὸς σώζουσαν θεότητα. Χωρίς ποτε νὰ ταράττεται ἢ νὰ δειλιᾷ πρὸ οἱουδήποτε κινδύνου, ἐφαίνετο ὅτι τὰ ἔβλεπεν ὅλα καὶ ἦτο πάντοτε ἀκριβῶς ἐκεῖ, ὅπου θὰ ἠμποροῦσε νὰ παράσχῃ τὴν μεγαλυτέραν ὑπηρεσίαν.

Ὁ θόρυβος καὶ ἡ θερμότης ἦσαν ἐκκωφαντικὰ καὶ ἀποπνικτικά. Ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιά, σχεδὸν καμμένοι, κυριολεκτικῶς κατερειπωμένοι καὶ θαμμένοι κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῶν καταρρεόντων κτιρίων, ἦσαν ἐξηπλωμένοι εἰς κάθε διεύθυνσιν. Δὲν ἤκουε κανεὶς παρὰ θρήνους καὶ γογγυσμούς. Ἡ μικρὰ ποσότης τοῦ κρασιοῦ ποὺ ἔφερε μαζί της ἡ Γαλατία γρήγορα ἐξηντλήθη· νερὸ δὲν εὑρίσκετο πουθενά. Τὸ πανὶ ποὺ εἶχε φέρει γιὰ ἐπιδέσμους εἶχεν ἐξαντληθῆ· ἠναγκάσθη νὰ ξεσχίσῃ τὰ ρουχά της καὶ τοῦ συζύγου της, γιὰ νὰ δέσῃ μὲ τὰ κομμάτια τὰς πληγὰς τῶν τραυματιῶν.

Ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους οἱ γενναῖοι οὗτοι ἐπάλαισαν ἐναντίον φλογῶν, καπνοῦ, πόνου, ἀπελπισίας, παραφροσύνης καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου, ἐν τῇ προσπαθείᾳ των νὰ βοηθήσουν ἐκείνους, ποὺ ἦσαν πολὺ βαρέως πληγωμένοι ἢ πολὺ τρομοκρατημένοι, ὥστε νὰ μὴ εἶνε ἱκανοὶ νὰ βοηθήσουν ἑαυτούς. Καθὼς εἰργάζοντο, πολλάκις τοὺς ἐπεσκίασεν ὁ θάνατος καὶ συχνὰ ἔφθανε σχεδὸν ἕως τ' αὐτιά των ὁ ἐλαφρὸς θόρυβος τῶν πτερύγων του. Αἴφνης ὁ τοῖχος κάποιου σπιτιοῦ ἐσείσθη καὶ μὲ φοβερὸν πάταγον ἐσωριάσθη κάτω καλύπτων αὐτοὺς μὲ τὴν σκόνην του καὶ ἀφήνων ὀλίγας σπιθαμὰς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ μέρους ὅπου αὐτοὶ εὑρίσκοντο.

Ἡ σύγχυσις ἡ προκληθεῖσα ἀπὸ τὴν ταχύτητα μὲ τὴν ὁποίαν ἐξηπλοῦντο αἱ φλόγες ἦτο φοβερά. Μικρὰ προσπάθεια κατεβάλλετο ὅπως ἐμποδισθῇ ἡ ἐξάπλωσις τοῦ πυρός. Ἀλλὰ καὶ ἡ μικρὰ αὐτὴ προσπάθεια ἐματαιώνετο ἀπὸ ὁμίλους ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι συνελάμβανον καὶ ἔδενον ὅσους τὴν κατέβαλλον. Ἡ θλῖψις καὶ ἡ παραφροσύνη πολλῶν ἔφθανε μέχρι τοιούτου σημείου ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν καταρρεόντων σπιτιῶν των καὶ τῶν ἀποθνῃσκόντων προσφιλῶν των, ὥστε ἐρρίπτοντο ἑκουσίως μέσα εἰς τὰς φλόγας, προτιμῶντες τὸν θάνατον ἀπὸ μίαν ζωὴν χωρὶς τοὺς ἀγαπητούς των.

Ἡ Μερκία, στὸ σπίτι, ἐτυραννεῖτο ἀπὸ ἀγωνίαν καὶ φόβον διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν γονέων της. Ἐπὶ τέλους ἔχασε τὴν ὑπομονήν της. Ἥρπασε τὸ ἐπανωφόρι της καὶ ὥρμησε στὸ δρόμο. Τὰ βιαστικὰ πλήθη ποὺ ἔσπευδον νὰ σωθοῦν χωρὶς νὰ λογαριάζουν κανένα τὴν κτυποῦσαν καὶ τὴν ἔσπρωχναν ἀλύπητα. Πληγωμένη καὶ αἱμάσσουσα ἡ δυστυχὴς κόρη ἐσύρετο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Οἱ δρόμοι εἶχαν γίνει ἀγνώριστοι. Ἐκεῖ ὅπου ἄλλοτε ὑψοῦντο μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα, δὲν ἔβλεπε κανεὶς τώρα παρὰ σωροὺς καπνιζόντων ἐρειπίων.

Μία ὑπερηφάνεια προερχομένη ἀπὸ τὴν ἀπελπισίαν κατεῖχεν ὅλον τὸν λαόν· αἱ ἐρωτήσεις τῆς Μερκίας ἔμενον δι' αὐτὸ ἄνευ ἀπαντήσεως καὶ εἰς τὰς ἱκεσίας της δὲν ἐδίδετο καμμία προσοχή. Ἡ ἀγωνία της ἦτο ἀξιοθρήνητος. Εἶχε τόσον ἀπομακρυνθῆ καὶ ἦτο τόσον ζαλισμένη, ὥστε τῆς ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπανεύρῃ τὸ σπίτι της, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνυπομονοῦσε τώρα νὰ φθάσῃ μὲ τὴν ἀσθενῆ ἐλπίδα, ὅτι ἴσως εὑρίσκεν ἐκεῖ τοὺς γονεῖς της.

Ἐκαίετο ἀπὸ τὸν πυρετὸν καὶ ἐβασανίζετο φοβερὰ ἀπὸ τὴν δίψαν. Αἱ δυνάμεις της ὁλονὲν τὴν ἐγκατέλειπον. Ἐκινδύνευε νὰ χάσῃ τὰς αἰσθήσεις της καὶ νὰ λιποθυμήσῃ, ὅταν εἶδεν αἴφνης μίαν γυναῖκα νὰ πίπτῃ ἀναίσθητος ἐκεῖ ἀκριβῶς ὅπου ἕνας κλονιζόμενος τοῖχος ἦτο ἕτοιμος νὰ σωριασθῇ καὶ νὰ τὴν καλύψῃ ὁλόκληρον. Μὲ μίαν ὑστάτην προσπάθειαν ὥρμησε πρὸς αὐτὴν καὶ ἔσυρε τὴν ἀπροστάτευτον γυναῖκα μακρὰν τοῦ κινδύνου. Ἡ χειρονομία ὅμως αὐτὴ τῆς ἐκόστισε πολύ, διότι τὴν ἰδίαν στιγμὴν μία δοκὸς ἔπεσεν ἐπάνω της καὶ τὴν ἔρριψε κάτω ζαλισμένην, αἱμάσσουσαν καὶ ἀναίσθητον. Κάποιος στρατιώτης, εὐσπλαγχνικώτερος αὐτὸς ἀπὸ τοὺς συναδέλφους του, τὴν ἔσυρεν ἕως κάποιο ἐρειπωμένον παράπηγμα ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ ὁποίου τὴν ἄφησεν. Εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην τὴν εὗρον πρὸς τὸ βράδυ ὁ Φάβιος καὶ ὁ Μίλων ἀκόμη ἀναίσθητον.

Χρησιμοποιήσαντες ἀντὶ φορείου μία σπασμένη πόρτα οἱ δύο αὐτοὶ πιστοὶ ἄνθρωποι τὴν ἔφεραν εἰς τὸ σπίτι τοῦ Φαβίου καὶ τὴν ἐπανέφεραν εἰς τὰς αἰσθήσεις της διὰ νὰ μάθῃ ὅτι, χάρις εἰς αὐτούς, εἶχε σωθῆ, ἀλλ' ἤδη, φεῦ! ἦτο μόνη καὶ ἀπροστάτευτος εἰς τὸν κόσμον· διότι ἐν τῇ προσπαθείᾳ των νὰ σώσουν τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων, ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα της εἶχον θυσιάσει τὴν ἰδικήν των.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ"

Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

Ὑπὸ Ἀρχιμ. † **Διον. Φαραζουλῆ.**

Λόγοι καὶ ἄρθρα ἐκλεκτά. Ἐπίκαιρον καὶ διδακτικὸν ὅσον καὶ συγκινητικὸν ἀνάγνωσμα διὰ τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα. Ἀποτελεῖται ἐκ σελίδων 96 εἰς σχῆμα μικρὸν καὶ τιμᾶται ἄδετον δραχ. 4. Ταχυδρομικὰ Ἐσωτερικοῦ δρ. 6.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ὁ Νυμφίος.

Πλήθη Χριστιανῶν θὰ ἑλκύσῃ εἰς τοὺς Ναοὺς ἀπὸ τῆς αὔριανῆς ἑσπέρας ὁ ἀπ' οὐρανοῦ κατελθὼν καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀναβὰς καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ Πατρὸς καθεζόμενος Νυμφίος. Τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο τροπάριον: «Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός....» θὰ ἐγκαινιάσῃ τὴν Ἑβδομάδα τῶν Παθῶν καὶ θὰ ὑπενθυμίσῃ εἰς τοὺς Χριστιανοὺς τὸ βαθὺ νόημα τῶν ἡμερῶν.

Διότι τὸ τροπάριον τοῦτο, συνοψίζον εἰς ὀλίγους στίχους τὴν περίφημον παραβολὴν τῶν δέκα παρθένων, τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἐδίδαξε κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς Του, ὑπενθυμίζει τὰς ἑξῆς δύο σπουδαίας ἀληθείας. Ὅτι ὁ μὲν Νυμφίος Χριστός, ἅπαξ ἐλθὼν εἰς τὴν γῆν, προσέφερε διὰ μέσου φρικτῶν παθημάτων καὶ θανάτου σταυροῦ τὴν ἐξαγοράν, ποὺ ἦτο ἀπαραίτητος διὰ νὰ λυτρωθῇ ἡ Νύμφη ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου· καὶ ὅτι ἀνελθὼν εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἔχει ἑτοιμάσει τὸν νυμφῶνα τὸν θεῖον τῆς χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. Ἡ δὲ Νύμφη πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε ἕτοιμος, ἄγρυπνος, προσεκτική, διὰ νὰ ὑποδεχθῇ τὸν ἐρχόμενον Νυμφίον καὶ Τὸν συνοδεύσῃ εἰς τὸν θεῖόν Του νυμφῶνα.

Ἀλλ' ἡ νύμφη αὐτη, ἀναγνῶστά μου, εἶναι βεβαίως ἡ Ἐκκλησία ἐν τῷ συνόλῳ της, εἶναι ὅμως καὶ μία ἑκάστη ψυχὴ ἰδιαιτέρως· ἄρα δὲ καὶ ἡ ἰδική σου καὶ ἡ ἰδική μου ψυχή. Ἡ ἔξοδος πρὸς ὑπάντησιν τοῦ «ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς» ἐρχομένου Νυμφίου εἶναι ἡ ὥρα τοῦ θανάτου, ἡ ὥρα ἡ ἄγνωστος καὶ πολλάκις αἰφνιδία. Καὶ ἂν ἡ ψυχή μας μένῃ νυστάζουσα τὸν νυσταγμὸν τῆς ἀμελείας καὶ ῥᾳθυμίας, καὶ κοιμωμένη τὸν ὕπνον τῆς ἁμαρτίας, θὰ ἀποκλεισθῇ ἀπὸ τὸν νυμφῶνα τῆς ἐπουρανίου βασιλείας. Τὸ τροπάριον λοιπὸν τοῦ Νυμφίου τὸ ὁποῖον θὰ ἀκούσῃς κατὰ τὰς τρεῖς πρώτας ἡμέρας τῆς Μ. Ἑβδομάδος δὲν εἶναι ἕνας ἁπλοῦς ὕμνος, ποικίλλων τὴν μονοτονίαν τῆς ζωῆς μας, ἀλλὰ ζωηρὰ ἐντολή, ἀπηχοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ ἐν οὐρανοῖς Νυμφίου, πρὸς τοὺς βαπτισθέντας Χριστιανούς. Μᾶς προσκαλεῖ, ὅπως διὰ τῆς μετανοίας ἐξυπνήσωμεν ἀπὸ τὸν ὕπνον τῆς ἁμαρτίας, καὶ διὰ προσοχῆς καὶ ἐγρηγόρσεως ἀποτινάξωμεν τὸν νυσταγμὸν τῆς ἀμελείας, καὶ διὰ τῶν ἔργων τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀγάπης εὐτρεπίσωμεν τὰς λαμπάδας τῆς πίστεώς μας καὶ λαμπρύνωμεν τὴν στολὴν τῆς ψυχῆς μας. Ἐὰν τὸ μέγα καὶ ἱερὸν τοῦτο καθῆκον ἐκτελέσωμεν, ἐδῶ μὲν θὰ ἑορτάζωμεν χαρμοσύνως τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου καὶ τὴν ἰδικήν μας πνευματικὴν ἀνάστασιν, θὰ πανηγυρίζωμεν δὲ εἰς τὸν οὐράνιον νυμφῶνα τὴν αἰωνίαν δόξαν τοῦ Νυμφίου.

Παρεμερίσθη, ἀλλὰ δὲν ἐξέλιπεν.

Ὁ ἄμεσος κίνδυνος τῆς ἐκρήξεως ἑνὸς νέου φρικτοῦ πολέμου φαίνεται ὅτι παρεμερίσθη, διὰ νὰ μεσολαβήσῃ περίοδος νέων διαπραγματεύσεων. Καὶ οἱ εὐρωπαϊκοὶ λαοὶ δὲν θὰ περιμένουν Πάσχα μὲ τὴν ἀγωνίαν, μήπως οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν καλέσουν ὄχι εἰς τοὺς Ναοὺς διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ἀναστάσεως καὶ τὴν λατρείαν τοῦ ἀναστάντος Εἰρηνοποιοῦ, ἀλλ' εἰς τὰ ὑπόγεια καταφύγια διὰ τὴν διάσωσιν ἀπὸ τὴν αἰφνιδίαν ἐπιδρομὴν ἀεροπλάνων καὶ τὴν ἀπὸ ἀέρος ἐπίσκεψιν τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ὀλέθρου. Διότι ἡ ἐπὶ κακῷ εὐφυΐα καὶ πρόοδος τοῦ νεωτέρου ἀνθρώπου ἐπενόησε καὶ τὸν ἀπὸ ἀέρος ὄλεθρον τῶν πόλεων καὶ τῶν ἀμάχων πληθυσμῶν τῶν ὁμοίων του ἀνθρώπων.

Ἀλλ' ἐὰν ἀπετράπη κατὰ τὸ ἐφετεινὸν Πάσχα ὁ κίνδυνος αὐτός, δὲν ἔπαυσε καὶ ἡ ἄλλη ποικίλη ἀκαταστασία καὶ ἀγωνία, οὐδὲ ἡ προσδοκία προσεχοῦς πολέμου. Ἀφ' ἑνὸς μὲν οἱ ἄνευ ὁρίου συνεχιζόμενοι ἐξοπλισμοὶ ἀπορροφοῦν τὴν οἰκονομικὴν ἰκμάδα τῶν λαῶν ..αὶ ἐπιτείνουν τὴν δυστυχίαν αὐτῶν. Ἀφ' ἑτέρου δὲ οὐδεμίαν ἐλπίδα μονιμωτέρας κάπως εἰρήνης παρέχουν αἱ νέαι διαπραγματεύσεις. Διότι βάσις των δὲν φαίνεται νὰ εἶναι ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ εἰλικρινὴς εἰρηνοποιὸς διάθεσις, τὴν ὁποίαν μόνον ὁ Χριστὸς ἐμπνέει. Τοσοῦτῳ μᾶλλον καθόσον τὰς διαπραγματεύσεις αὐτὰς θὰ τὰς κάμουν Κράτη, τῶν ὁποίων ἄλλα μὲν τυπικῶς ὀνομάζονται χριστιανικά, ἄλλα δὲ μένουν ἐκτὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἄλλα ἀπεστάτησαν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ζοῦν εἰς κατάστασιν ἀθεΐας, ἄλλα δὲ διώκουν τὸν Χριστιανισμὸν συστηματικῶς, τινὰ δὲ καὶ κατὰ τρόπον ἄγριον καὶ ἐξοντωτικόν. Πῶς εἶναι, λοιπόν, δυνατὸν τοιαῦτα Κράτη νὰ ἐγκαθιδρύσουν εἰρήνην;

Τὸ ἐκ τῶν ἄνωθεν παράδειγμα.

Κατὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως παρουσίασιν τῶν νεωστὶ χειροτονηθέντων Μητροπολιτῶν ἠκούσθησαν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἄνακτος λόγοι, οἱ ὁποῖοι προὐξένησαν βαθεῖαν ἐντύπωσιν. Λόγοι προτρέποντες τοὺς νέους ἐπισκόπους εἰς ἐργασίαν σύντονον πρὸς ἐξύψωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, ἀλλὰ καὶ λόγοι μαρτυροῦντες τὸ ἐνδιαφέρον Αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς θρησκευτικῆς μορφώσεως.

Τὸ γεγονὸς τοῦτο εἰς χώρας, ὅπως ἡ Ἀγγλία, ὅπου ὁ Χέντερσον ὡμίλει καὶ εἰς τοὺς ναούς, ὁ Μακδόναλδ κοινωνεῖ συχνά, ὁ Μπάλντουϊν μελετῶν ἰδιαιτέρως τὴν Ἁγίαν Γραφὴν χρησιμοποιεῖ δημοσίᾳ καὶ ἐπιτυχῶς ὡρισμένα αὐτῆς χωρία, βεβαίως δὲν θὰ ἔκαμνεν ἐντύπωσιν. Ἀλλ' ἔχει σημασίαν διὰ τὴν Ἑλλάδα, ὅπου οἱ μεγαλοφυεῖς πολιτικοί της δὲν διστάζουν, καὶ ὡς κυβερνῆται αὐτῆς, νὰ λέγουν εἰς τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι «ἡ Ἐκκλησία ἔπαυσε νὰ εἶναι ὑπολογίσιμος παράγων»! νὰ θεωροῦν δὲ κατώτερον τῆς προσωπικότητός των νὰ κάμνουν καὶ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ κατὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς τοῦ Κράτους τελετάς! Καὶ δὲν εἶναι παράδοξον ὅτι τοιούτους εἶχεν ὑπ' ὄψει του ὁ Βασιλεύς, ὅταν παρετήρει ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄνθρωποι, ποὺ ἐντρέπονται νὰ κάμουν τὸν σταυρόν των.

Ἀλλ' ἡ ἀδιαφορία πρὸς τὴν θρησκείαν ἐκ μέρους τῶν πολιτικῶν, τῶν κυβερνώντων ἑκάστοτε τὴν χώραν, εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν ἀδιαφορίαν πρὸς τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν καταπάτησιν παντὸς νόμου, τὴν ὀλεθρίαν δὲ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν κατωτέρων, τῶν ὑπαλλήλων καὶ τοῦ λαοῦ. Θὰ εἶναι λοιπὸν εὐτύχημα, ἐὰν ἀπὸ τῶν ἀνακτόρων δοθῇ τὸ ἀντίθετον παράδειγμα.

Ἡ ἑκατονταετηρὶς τοῦ Ἀμπέρ.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἡ Λυὼν τῆς Γαλλίας διωργάνωσεν εἰδικὰς ἑορτὰς ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑκατὸν ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου φυσικοῦ, τοῦ ἀσχοληθέντος κυρίως εἰς τὸν ἠλεκτρισμόν, Ampère. Ὁ Ἀμπὲρ εἶναι γνωστὸς ὄχι μόνον εἰς τοὺς ἐπιστημονικοὺς κύκλους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν πλέον κοινὸν ἄνθρωπον, ποὺ ἔχει εἰς τὸ σπίτι του ἠλεκτρικὸν φῶς. Ὁ μέγας λοιπὸν αὐτὸς ἐπιστήμων ἦτο καὶ Χριστιανὸς πραγματικός, τὸν ὁποῖον καὶ μέχρι σήμερον ἀναφέρουν ὅλοι οἱ μεγάλοι ἐπιστήμονες ὡς εὐσεβῆ ἐπιστήμονα.

Ἰδοὺ δὲ μερικαὶ φράσεις, μὲ τὰς ὁποίας συνώδευε τὰς ἐρεύνας του: «Πόσον μέγας, ὤ! πόσον μέγας εἶναι ὁ Θεός, καὶ πόσον μηδαμινὴ εἶναι ἡ γνῶσίς μας! Εἰς τὴν φύσιν δυνάμεθα νὰ βλέπωμεν τὰ ἔργα τοῦ Δημιουργοῦ καὶ ἀπ' αὐτῶν νὰ ἀναγώμεθα εἰς τὴν γνῶσιν Αὐτοῦ. Ὁ Θεὸς ἐγκρύπτεται εἰς τὰ ποιήματά Του καθ' ὃν τρόπον αἱ πραγματικαὶ κινήσεις τῶν ἀστέρων καλύπτονται ἀπὸ τὰς φαινομενικάς· ἐν τούτοις αἱ φαινομενικαὶ αὗται κινήσεις ἄγουσιν εἰς τὴν γνῶσιν τῶν πραγματικῶν. Καθ' ὅμοιον τρόπον διὰ τῆς γνώσεως τῶν ἔργων τῆς δημιουργίας ὑψούμεθα πρὸς τὸν Δημιουργόν, καὶ μάλιστα βλέπομεν ἐν αὐτοῖς τὰς θείας Αὐτοῦ ἰδιότητας». Ἄλλοτε πάλιν ἀναφερόμενος εἰς τὸ περὶ δημιουργίας κεφάλαιο τῆς Γενέσεως ἔγραφεν: «Ἡ τάξις, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐμφανίζονται τὰ ὀργανικῶς σχηματισθέντα ὄντα, ἀποτελεῖ τὴν ἀκριβῆ διαδοχικὴν τάξιν τῶν ἓξ ἡμερῶν τῆς δημιουργίας, ὡς παρουσιάζει αὐτὴν ἡ βίβλος τῆς Γενέσεως. Ὁ Μωϋσῆς ἢ κατεῖχεν ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν τόσον βαθεῖαν, ὅσον εἶναι δυνατὴ κατὰ τὸν αἰῶνά μας, ἢ ἦτο φωτισμένος ἀπὸ τὸν Θεόν».

Ὁ δὲ γνωστὸς Γάλλος πολιτικὸς Ε. Ἐριώ, ὁμιλήσας κατὰ τὰς ἑορτὰς ταύτας καὶ ἐκθέσας τὰς ἀρετὰς τοῦ Ἀμπέρ, εἶπεν ἐν ἐπιλόγῳ: «Εἴθε οἱ νέοι μας, οἱ ὁποῖοι βλέπουν τὸ θέαμα τοῦ σημερινοῦ κόσμου τῶν μηχανογραφιῶν, νὰ μιμηθοῦν τὸ παράδειγμα αὐτό, διὰ νὰ ἀποκαταστήσουν εἰς τὰς θέσεις των τὰς πνευματικὰς καὶ ἠθικὰς ἀξίας».

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τῇ Μ. Παρασκευῇ θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν ὡρῶν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἁγ. Κωνσταντίνου (Ὁμονοίας) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας.

Ἁγ. Ἀναργύρων (Νέας Ἰωνίας) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος. Ἁγ. Ζώνης ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ κ. κ. ἱεροδ. Χαραλ. Δέδες ἐν Χανίοις· ἱεροδ. Πάμφιλος Παπαγιάννης ἐν Ἡρακλείῳ· Λάζαρος Χατζηθέμελις ἐν Κύπρῳ· Ἀλέξ. Γκανιάτσος ἐν Σέρραις· Χρ. Παπαγιάννης ἐν Λάρνακι (Κύπρου) καὶ Περ. Φωτόπουλος ἐν Ρεθύμνῃ.

Τύποις «ΖΩΗΣ»—Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι